

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över förslag till nationell förteckning över invasiva främmande arter, KN2023/03476

Er beteckning: KN2023/03476

Allmänna synpunkter

Nationell förteckning och urvalet av arter

Länsstyrelsen Östergötland ser positivt på förslaget då det reglerar arter som har eller kan komma att ha en stor negativ påverkan på ekosystemen i Östergötlands län.

Länsstyrelsen Östergötland *tillstyrker* de föreslagna arterna. Vidare ser Länsstyrelsen Östergötland att det vore önskvärt att komplettera förteckningen med ytterligare arter med stor spridning inom länet, exempelvis parksallat, vintergröna, blekbalsamin, svarthuvad snigel, bäckröding, vandarmussla och större rovmärla. Eftersom det förekommer olistade arter med hög risk för invasivitet och som anses vara problematiska i länen anser Länsstyrelsen Östergötland att länsstyrelserna själva ska ha möjlighet att prioritera och styra vilka arter som ska omfattas av åtgärder - både listade och olistade. Det är därför av vikt att framtida finansieringen inte begränsas till enbart arter som är listade på EU- eller den föreslagna nationella förteckningen.

Den process som föranlett förslaget om en nationell förteckning har varit tidskrävande. När det uppstår behov av att lägga till nya arter i framtiden finns en risk att den tidkrävande processen leder till att arter som har ett behov av reglering inte kommer komma upp på den nationella förteckningen innan spridningen hunnit bli omfattande. Därför skulle Länsstyrelsen Östergötland gärna se en förenklad arbetsgång vid framtida uppdateringar av den nationella listan. Alternativt att listan kontinuerligt uppdateras vart 3-5 år.

Samtidigt ser Länsstyrelsen Östergötland att baksidan med att många arter tas upp på en nationell förteckning är det ökade behovet av resurser för tillsyn. Ju fler arter som enligt lag ska utrotas eller hanteras desto större blir behovet av resurser. Länsstyrelsen Östergötland ser att det kan uppstå konflikter eller ifrågasättande om vi uppmanar allmänheten att bekämpa samtidigt som Länsstyrelsen inte förmår att genomföra bekämpningsåtgärder på statens mark. Ett alternativ, för att minska behovet av resurser för tillsyn, är att införa en särskild reglering för ett större antal arter på risklistan (utöver de arter som föreslås i förslaget), som enbart innebär ett förbud mot nyförsäljning samt vidareförmedling av arterna.

Resurser för ökade arbetsinsatser och behov av vägledning

För att möjliggöra genomförandet av den föreslagna regleringen är det viktigt att erforderliga medel skjuts till. Reglering av de föreslagna arterna samt förändringarna i förordningen kommer att innebära en ökad arbetsbelastning för Länsstyrelsen Östergötland vilket kommer att öka behovet av resurser så som: kunskapsuppbyggande, information- och rådgivande insatser, inventering, bevakning av spridning, bekämpning och efterkontroll av åtgärder samt tillsyn. I dagsläget får länsstyrelserna finansiering på årsbasis som varierat i storlek mellan åren (främst från Naturvårdsverket). Länsstyrelsen Östergötland anser att det inte är kompatibelt med verksamheten eftersom bekämpningar sträcker sig över flera år. Detta påverkar även myndighetens möjlighet att avsätta/anställa personal på längre sikt.

Länsstyrelsen Östergötland vill vidare belysa att det behövs finansiering för akuta bekämpningsinsatser och saneringar med kort varsel för att förhindra spridning och etablering av nya arter. Det innebär också att åtgärderna inte kan vara avhängiga av att markägaren är kontaktbar, villig och förmögen att medverka till att utföra/medge och bekosta åtgärderna.

Länsstyrelsen Östergötland ser också ett behov av ökad vägledning från Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. För vissa av arterna på den föreslagna förteckningen saknas dessutom effektiva metoder för att bekämpa/utrota arten eller så anses inte metoderna vara tillräckligt kostnadseffektiva.

Kommunerna

Kommunerna kommer att behöva ett utökat resursstöd för att kunna arbeta med invasiva främmande arter. I Östergötlands län har kommunerna redan nu problem med att finansiera bekämpningar av EU-listade arter. I och med den nationella förteckningen och dess krav kommer det bli ytterligare belastning på kommunerna.

Privata markägare

Länsstyrelsen Östergötland ser att förslaget kan innebära stora kostnader för enskilda markägare då stora bestånd av de aktuella arterna kan vara väldigt kostsamma att bekämpa och bekämpningsåtgärder kan behövas under lång tid. Ekonomiskt stöd kommer sannolikt behöva erbjudas till enskilda markägare för att regleringen ska vara realistisk att genomföra.

Synpunkter på ändringar i förordningen (2018:1939) om invasiva främmande arter

7b §: Blir otydlig och motsägelsefull då refereringen till 7a § 1,3,6,8 inte är aktuell. I dessa delar blir reglerna motsägelsefulla, då ett djur dels får föras in i landet, födas upp och överlätas, samtidigt som det är en förutsättning att djuret fanns i djurparken innan det fördes upp på förteckningen.

36a §: Det behöver förtydligas om paragrafen innebär att Länsstyrelsen endast får ta beslut i det enskilda fallet eller om Länsstyrelsen kan besluta om att en art inte ska bekämpas i hela länet eller delar av länet.

Länsstyrelsen föreslås även att ta ansvar för att verkställa hanteringsåtgärder i vatten som inte tillhör en fastighet. Detta kommer att leda till en ökad arbetsbelastning för Länsstyrelsen Östergötland. Det behöver förtydligas vad som gäller för de vatten som har outredd fastighet, om länsstyrelserna ska bekosta att dessa utreds av Lantmäteriet.

42 §: Länsstyrelsen Östergötland efterfrågar att denna paragraf förtydligas. Enligt förslaget framgår att länsstyrelsen föreslås ansvara för hanterings- och utrotningsåtgärder som ingår i ett öppet vattensystem tillika i vatten som inte tillhör någon fastighet. Det behövs ett förtydligande av vad som menas med ett öppet vattensystem och om länsstyrelserna själva ska bekosta att dessa vatten utreds av Lantmäteriet.

Vidare bedömer Länsstyrelsen Östergötland att fastighetsägare, nyttjanderättshavaren eller den som på annat sätt har rådighet över en fastighet inom ett öppet vattensystem fortsatt bör ansvara för att verkställa hanterings- och utrotningsåtgärder, om inte annat framgår av länsstyrelsens beslut. Det är positivt att länsstyrelsen får mandat att genomföra åtgärder men Länsstyrelsen Östergötland ser en risk att kommuner, företag och privatpersoner inte kommer att känna ansvar för att genomföra bekämpningsinsatser inom egen regi.

Ansvaret bör komma med en ökad finansiering i proportion till länets storlek och omfattning av problemen med invasiva främmande vattenlevande arter.

45 §: Länsstyrelsen Östergötland tolkar detta som att länsstyrelsen ansvarar för att utföra återställningsåtgärder för alla utförda bekämpningar. Länsstyrelsen Östergötland önskar ett förtydligande om detta även gäller för privat mark, och hur sådana återställande åtgärder i så fall är förenliga med statsstödsreglerna.

Om länsstyrelsen ska ansvara för återställandeåtgärder behövs ytterligare resurser.

Specifika kommentarer på föreslagna arter

Jättesliden: parkslide, jätteslide och hybridslide

Länsstyrelsen Östergötland ser vissa svårigheter med skrivningen att bestånd som sprider sig mer än 50 cm per år, eller växer längs vatten, gång-, cykel, bil- eller järnväg ska utrotas. Detta kommer innebära att en stor del av förekomsterna i Östergötland kommer att behöva bekämpas. Länsstyrelsen Östergötland ser också en svårighet i att praktiskt kunna genomföra detta då det, oss veterligen, inte finns några avfallsanläggningar som kan ta hand om stora mängder jordmassor med invasiva främmande arter, framför allt inte från privatpersoner.

Vresros

Länsstyrelsen Östergötland önskar ett förtydligande angående hybrider med vresros. Inom handeln används *Rosa rugosa* som stam för andra *Rosa*-arter. Det behöver förtydligas huruvida regleringen kommer att gälla även för dessa hybrider.

Kanadensiskt gullris och höstgullris

Länsstyrelsen Östergötland önskar ett förtydligande om huruvida hybrider mellan dessa arter faller in under regleringen.

Mink

Länsstyrelsen Östergötland ställer sig frågande till att uppfödning fortfarande får ske på minkfarmer då det finns en historik i att aktivister släpper ut dessa minkar i naturen, vilket bidragit till spridningen av arten.

Länsstyrelsen Östergötland önskar ett förtydligande angående hur möjligheten för Länsstyrelsen Östergötland att själva jobba med utrotningsåtgärder eventuellt påverkas av att Jägareförbundet får ansvar för bekämpning av arten. Länsstyrelsen Östergötland har under flera år tillbaka arbetat med att få bort minken i prioriterade områden i skärgården.

Silverruda

Länsstyrelsen Östergötland efterfrågar vägledning för artbestämning av silverruda då denna art påminner mycket om den inhemska rudan och det finns en förväxlingsrisk mellan arterna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Jonas Källming med naturvårdshandläggare Nathalie Bjällerhag som föredragande och naturvårdshandläggare Fredrik Pettersson och vattenekolog Linnéa Carlzon som medverkande. I handläggningen har samråd skett med länsjurist Anna Isaksson, lantbrukskonsulenter Lovisa Granberg och Anders Eliasson samt handläggare för arter och landskap Tommy Karlsson.

Kopia:

kn.nm@regeringskansliet.se